

Metodický pokyn k aplikácii výnimky z povinnosti evidovať tržbu podľa § 3 ods. 2 fyzickou osobou s ťažkým zdravotným postihnutím a k § 18cd ods. 4 zákona č. 289/2008 Z. z. o používaní elektronickej registračnej pokladnice a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov v znení účinnom od 1. januára 2018

Podľa zákona č. 289/2008 Z. z. o používaní elektronickej registračnej pokladnice a o zmene a doplnení zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov v znení účinnom do 31.12.2017 sa výnimka z povinnosti evidovať tržbu podľa § 3 ods. 2 písm. a) ôsmeho bodu vzťahovala na predaj tovaru občanmi s ťažkým zdravotným postihnutím⁸⁾ a podľa § 3 ods. 2 písm. b) prvého bodu na služby poskytované občanmi s ťažkým zdravotným postihnutím⁸⁾. V poznámke pod čiarou k odkazu č. 8 bolo uvedené ustanovenie § 16 zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 447/2008 Z. z.“).

Dňom 1.1.2018 nadobudol účinnosť zákon č. 270/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 289/2008 Z. z. o používaní elektronickej registračnej pokladnice a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov. Na základe poznatkov z praxe je spresnená výnimka z povinnosti evidovať tržbu podľa § 3 ods. 2 písm. a) ôsmeho bodu alebo písm. b) prvého bodu zákona č. 289/2008 Z. z. o používaní elektronickej registračnej pokladnice a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 289/2008 Z. z.“), zavedená nová povinnosť pre podnikateľa, ktorý je fyzickou osobou s ťažkým zdravotným postihnutím (ďalej len „ŤZP“), doplnená poznámka pod čiarou k odkazu č. 8 a ustanovené prechodné obdobie pre uplatnenie výnimky z povinnosti evidovať tržbu pre podnikateľa, ktorý je fyzickou osobou s ŤZP.

1. oddiel Legislatívna úprava výnimky z povinnosti evidovať tržbu fyzickou osobou s ťažkým zdravotným postihnutím

Zákon č. 289/2008 Z. z. sa vzťahuje na fyzickú osobu alebo na právnickú osobu, ktorá na základe oprávnenia na podnikanie podľa § 2 ods. 2 Obchodného zákonníka (ďalej len „podnikateľ“) predáva tovar alebo poskytuje službu uvedenú v prílohe č. 1 (ďalej len „služba“) zákona č. 289/2008 Z. z. a rovnako sa vzťahuje aj na podnikateľa s trvalým pobytom alebo sídlom mimo územia Slovenskej republiky, ak predáva tovar alebo poskytuje službu na území Slovenskej republiky.

Podľa § 2 písm. i) zákona č. 289/2008 Z. z. na účely tohto zákona sa tržbou rozumie platba prijatá z predaja tovaru alebo z poskytovania služby na predajnom mieste v hotovosti alebo inými platobnými prostriedkami nahrádzajúcimi hotovosť, najmä elektronickými platobnými prostriedkami alebo poukážkou oprávňujúcou na nákup tovaru alebo poskytnutie služby, okrem platby prijatej bezhotovostne prevodom na účet podnikateľa; tržbou je aj platba prijatá ako preddavok.

Predajným miestom podľa § 2 písm. l) zákona č. 289/2008 Z. z. je miesto, kde sa prijíma tržba.

V súlade s § 3 ods. 1 zákona č. 289/2008 Z. z. je podnikateľ povinný evidovať tržbu v RP bez zbytočného odkladu po jej prijatí.

V ustanovení § 3 ods. 2 zákona č. 289/2008 Z. z. sú vymedzené výnimky z povinnosti evidovať tržbu v RP. Povinnosť evidovať tržbu v RP sa podľa:

- § 3 ods. 2 písm. a) ôsmeho bodu zákona č. 289/2008 Z. z. účinného od 1.1.2018 nevzťahuje na predaj tovaru fyzickou osobou s ŤZP;⁸⁾ to neplatí, ak za takúto osobu prijíma tržbu fyzická osoba, ktorá nie je fyzickou osobou s ŤZP,
- § 3 ods. 2 písm. b) prvého bodu zákona č. 289/2008 Z. z. účinného od 1.1.2018 nevzťahuje na služby poskytované fyzickou osobou s ŤZP;⁸⁾ to neplatí, ak za takúto osobu prijíma tržbu fyzická osoba, ktorá nie je fyzickou osobou s ŤZP.

Zákon č. 289/2008 Z. z. v ods. 4 § 18cd Prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 1.1.2018 upravuje, že podnikateľ, ktorý je fyzickou osobou s ŤZP,⁸⁾ je povinný uplatňovať ustanovenie § 3 ods. 2 písm. a) ôsmeho bodu alebo písm. b) prvého bodu v znení účinnom od 1.1.2018 najneskôr od 1.4.2018.

V poznámke pod čiarou k odkazu č. 8 je uvedený § 2 ods. 3 a § 16 zákona č. 447/2008 Z. z.

Podľa § 2 ods. 3 zákona č. 447/2008 Z. z. ťažké zdravotné postihnutie je zdravotné postihnutie s mierou funkčnej poruchy najmenej 50 %.

Ustanovenie § 16 zákona č. 447/2008 Z. z. upravuje, za akých podmienok sa vyhotovuje a na aký účel je určený preukaz fyzickej osoby s ŤZP a fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom (ďalej len „ŤZPS“) a náležitosti tohto preukazu. Podľa § 16 ods. 4 zákona č. 447/2008 Z. z. preukaz obsahuje

- a) názov príslušného orgánu, ktorý preukaz vyhotovil,
- b) evidenčné číslo preukazu,
- c) fotografiu držiteľa preukazu,
- d) meno, priezvisko, titul, dátum narodenia držiteľa preukazu a adresu jeho trvalého pobytu alebo prechodného pobytu,
- e) podpis držiteľa preukazu, ak je schopný sa podpísať,
- f) miesto a dátum vyhotovenia preukazu,
- g) odtlačok úradnej pečiatky orgánu príslušného na vyhotovenie preukazu a podpis oprávneného zamestnanca tohto orgánu,
- h) poznámku, v ktorej sa uvedie názov preukazu v anglickom jazyku slovami „CARD OF PERSON WITH DISABILITIES“; pri fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím s praktickou slepotou alebo úplnou slepotou sa uvedú aj slová „nevidiaci – blind“ a pri nepočujúcej fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím sa uvedú aj slová „nepočujúci – deaf“,
- i) ochranné prvky, ktorými sú vodotlač, hologram a zaliatie preukazu do fólie,
- j) poučenie.

Vzor preukazu fyzickej osoby s ŤZP a vzor preukazu fyzickej osoby s ŤZPS je uvedený v prílohe č. 8 zákona č. 447/2008 Z. z. Preukaz fyzickej osoby s ŤZPS sa označuje červenou čiarou (§ 16 ods. 5 zákona č. 447/2008 Z. z.).

Podľa § 3 ods. 7 zákona č. 289/2008 Z. z. účinného od 1.1.2018 podnikateľ, na ktorého sa nevzťahuje povinnosť evidovať tržbu, je povinný na každom predajnom mieste sprístupniť oznámenie, v ktorom uvedie, že nie je podľa tohto zákona povinný používať RP. Oznámenie má byť umiestnené tak, aby bolo pre kupujúceho jednoznačné, zrozumiteľné, ľahko prístupné a dobre čitateľné. Ak podnikateľ nemá

povinnosť používať RP podľa § 3 ods. 2 písm. a) ôsmeho bodu alebo písm. b) prvého bodu zákona č. 289/2008 Z. z., je povinný mať na predajnom mieste na účely kontroly podľa § 17 ods. 1 preukaz fyzickej osoby s ŤZP alebo preukaz fyzickej osoby s ŤZPS⁹⁾ alebo úradne osvedčenú fotokópiu týchto preukazov.

2. oddiel Aplikácia výnimky z povinnosti evidovať tržbu fyzickou osobou s ťažkým zdravotným postihnutím

V zmysle zákona č. 289/2008 Z. z. účinného do 31.12.2017 sa výnimka z povinnosti evidovať tržbu v RP vzťahovala na predaj tovaru alebo služby poskytované občanmi s ŤZP. Nakoľko zákon č. 289/2008 Z. z. sa vzťahuje na podnikateľa (§ 1 ods. 2), bola uvedená výnimka posudzovaná iba vo vzťahu k osobe podnikateľa a nie vo vzťahu k jeho zamestnancom, či iným osobám, ktoré prijímali tržbu v mene podnikateľa. Z tohto dôvodu si podnikateľ - držiteľ preukazu fyzickej osoby s ŤZP alebo fyzickej osoby s ŤZPS (ďalej len „fyzickej osoby s ŤZP/ŤZPS“) uplatňoval výnimku z povinnosti evidovať tržbu v RP aj v prípade, keď fyzická osoba preberajúca tržby v mene tohto podnikateľa nebola držiteľom preukazu fyzickej osoby s ŤZP/ŤZPS.

Od 1.1.2018 ustanovenia § 3 ods. 2 písm. a) ôsmeho bodu a § 3 ods. 2 písm. b) prvého bodu zákona č. 289/2008 Z. z. sú upravené tak, že výnimka z povinnosti používať RP na evidenciu tržby za predaj tovaru alebo za poskytnutú službu sa uplatní iba vtedy, ak podnikateľ je fyzickou osobou s ŤZP a zároveň aj fyzická osoba prijímajúca tržbu v mene podnikateľa (napr. zamestnanec, manžel, deti) je fyzickou osobou s ŤZP, z čoho vyplýva, že výnimku z povinnosti evidovať tržbu v RP za predaj tovaru alebo za poskytnutú službu je možné uplatniť iba ak podnikateľ je držiteľom preukazu fyzickej osoby s ŤZP/ŤZPS a zároveň aj fyzická osoba prijímajúca tržbu v mene takéhoto podnikateľa je držiteľom preukazu fyzickej osoby s ŤZP/ŤZPS.

Ak podnikateľ - držiteľ preukazu fyzickej osoby s ŤZP/ŤZPS má niekoľko predajných miest, môže si výnimku z povinnosti evidovať tržbu v RP za predaj tovaru alebo za poskytnutú službu uplatniť iba na tom predajnom mieste, na ktorom v mene tohto podnikateľa tržbu prijíma fyzická osoba – držiteľ preukazu fyzickej osoby s ŤZP/ŤZPS. Ak ale na tom istom predajnom mieste v mene podnikateľa - držiteľa preukazu fyzickej osoby s ŤZP/ŤZPS tržbu prijíma fyzická osoba – držiteľ preukazu fyzickej osoby s ŤZP/ŤZPS, aj fyzická osoba, ktorá nie je držiteľom preukazu fyzickej osoby s ŤZP/ŤZPS, tak výnimku z povinnosti evidovať tržbu v RP za predaj tovaru alebo za poskytnutú službu si podnikateľ môže uplatniť iba v čase, keď tržby preberá fyzická osoba, ktorá je držiteľom preukazu fyzickej osoby s ŤZP/ŤZPS. Keď tržbu v mene tohto podnikateľa bude preberať fyzická osoba, ktorá nie je držiteľom preukazu fyzickej osoby s ŤZP/ŤZPS, tak je povinná prijatú tržbu evidovať v RP.

Splnenie podmienok pre uplatnenie výnimky z povinnosti evidovať tržbu v RP za predaj tovaru alebo za poskytnutú službu je potrebné posudzovať pre každé predajné miesto osobitne a tiež pre každé prijatie tržby osobitne.

Výnimka z povinnosti evidovať tržbu v RP za predaj tovaru alebo za poskytnutú službu sa vzťahuje aj na podnikateľa s trvalým pobytom mimo územia Slovenskej republiky, ak predáva tovar alebo poskytuje službu na území Slovenskej republiky a je držiteľom preukazu fyzickej osoby s ŤZP/ŤZPS vydaným podľa § 16 zákona č. 447/2008 Z. z. Ak v mene tohto podnikateľa tržbu prijíma iná fyzická osoba (napr. zamestnanec, manžel, deti), výnimku je možné uplatniť iba vtedy, ak aj táto iná fyzická osoba je držiteľom preukazu fyzickej osoby s ŤZP/ŤZPS vydaným podľa § 16 zákona č. 447/2008 Z. z. To znamená, že výnimka sa neuplatní, ak podnikateľ alebo iná fyzická osoba sú držiteľmi preukazu fyzickej osoby s ŤZP/ŤZPS vydaným iba podľa právnej normy iného štátu.

Výnimka z povinnosti evidovať tržbu za predaj tovaru alebo za poskytnutú službu sa nevzťahuje na prípady, keď napr.:

- podnikateľ je držiteľom preukazu fyzickej osoby s ŤZP/ŤZPS, ale fyzická osoba prijímajúca tržbu v jeho mene nie je držiteľom preukazu fyzickej osoby s ŤZP/ŤZPS,
- podnikateľ nie je držiteľom preukazu fyzickej osoby s ŤZP/ŤZPS, ale fyzická osoba prijímajúca tržbu v jeho mene je držiteľom preukazu fyzickej osoby s ŤZP/ŤZPS,
- držiteľ preukazu fyzickej osoby s ŤZP/ŤZPS založí v súlade s § 57 Obchodného zákonníka obchodnú spoločnosť a tržby v mene tejto obchodnej spoločnosti sú prijímané fyzickou osobou, ktorá je držiteľom preukazu fyzickej osoby s ŤZP/ŤZPS, nakoľko právnická osoba nemôže byť držiteľom preukazu fyzickej osoby s ŤZP/ŤZPS podľa zákona č. 447/2008 Z. z.,
- podnikateľ, ktorý bol držiteľom preukazu fyzickej osoby s ŤZP/ŤZPS, umrel a fyzická osoba pokračujúca v živnosti podľa § 13 živnostenského zákona nie je držiteľom preukazu fyzickej osoby s ŤZP/ŤZPS,
- podnikateľ s trvalým pobytom mimo územia Slovenskej republiky je držiteľom preukazu fyzickej osoby s ŤZP vydaným podľa právnej normy iného štátu, ale nemá preukaz fyzickej osoby s ŤZP/ŤZPS vydaný podľa § 16 zákona č. 447/2008 Z. z.,
- v mene podnikateľa s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorý je držiteľom preukazu fyzickej osoby s ŤZP/ŤZPS vydaným podľa § 16 zákona č. 447/2008 Z. z., prijíma tržbu fyzická osoba s preukazom fyzickej osoby s ŤZP/ŤZPS vydaným podľa právnej normy iného štátu.

Nie je v rozpore so zákonom č. 289/2008 Z. z., ak sa podnikateľ – fyzická osoba s ŤZP, ktorá nie je povinná evidovať tržbu v zmysle § 3 ods. 2 písm. a) ôsmeho bodu alebo § 3 ods. 2 písm. b) prvého bodu zákona č. 289/2008 Z. z. a ktorá si plní/splnila povinnosti podľa ods. 7 tohto ustanovenia, rozhodne na evidenciu tržieb používať RP. Colný úrad alebo daňový úrad však nemôže podnikateľovi uložiť pokutu, ak podnikateľ nepostupuje v súlade s ostatnými ustanoveniami zákona č. 289/2008 Z. z.

3. oddiel Povinnosti podnikateľa, ktorý je fyzickou osobou s ťažkým zdravotným postihnutím, pri uplatnení výnimky z povinnosti evidovať tržbu

Podnikateľ - fyzická osoba s ŤZP, na ktorého sa nevzťahuje povinnosť evidovať tržbu v RP, je v súlade s § 3 ods. 7 zákona č. 289/2008 Z. z. povinný:

1. Na každom predajnom mieste sprístupniť oznámenie, v ktorom uvedie, že podľa zákona č. 289/2008 Z. z. nie je povinný používať RP

Oznámenie musí byť na predajnom mieste sprístupnené tak, aby bolo pre zákazníka jednoznačné, zrozumiteľné a dobre čitateľné. Formát oznámenia zákon č. 289/2008 Z. z. taxatívne neustanovuje. V oznámení sa odporúča uviesť ustanovenie, podľa ktorého podnikateľ nie je povinný evidovať tržbu v RP, t. j. § 3 ods. 2 písm. a) ôsmy bod (pri predaji tovaru) a/alebo § 3 ods. 2 písm. b) prvý bod (pri poskytovaní služby) zákona č. 289/2008 Z. z. Nakoľko v zmysle zákona č. 289/2008 Z. z. je predajným miestom miesto, kde sa prijíma tržba, oznámenie má byť sprístupnené na mieste, kde podnikateľ alebo v jeho mene iná osoba - držiteľia preukazu fyzickej osoby s ŤZP/ŤZPS od kupujúceho prijímajú tržbu za predaný tovar alebo poskytnutú službu.

2. Na účely kontroly mať na predajnom mieste k dispozícii preukaz fyzickej osoby s ŤZP/ŤZPS alebo jeho úradne overenú fotokópiu

Na predajnom mieste musí mať podnikateľ k dispozícii nielen vlastný preukaz fyzickej osoby s ŤZP/ŤZPS alebo jeho úradne overenú fotokópiu, ale zároveň aj preukaz alebo jeho úradne overenú fotokópiu fyzickej osoby s ŤZP/ŤZPS, ktorá prijíma tržbu v jeho mene. Za úradne osvedčenú fotokópiu preukazu fyzickej osoby s ŤZP/ŤZPS sa považuje fotokópia, ktorej pravosť overili obec, okresný úrad alebo notár. Účelom kontroly sa myslí kontrola dodržiavania ustanovení zákona č. 289/2008 Z. z., ktorú vykonáva orgán finančnej správy (daňový úrad, colný úrad, Finančné riaditeľstvo SR alebo Kriminálny úrad finančnej správy) miestnym zisťovaním postupom

podľa zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Predajným miestom sa myslí miesto, kde podnikateľ alebo v jeho mene iná osoba - držiteľia preukazu fyzickej osoby s ŤZP/ŤZPS od kupujúceho prijímajú tržbu za predaný tovar alebo poskytnutú službu.

4. oddiel Prechodné ustanovenie k povinnosti podnikateľa, ktorý je fyzickou osobou s ťažkým zdravotným postihnutím, pri uplatnení výnimky z povinnosti evidovať tržbu

Na uplatnenie výnimky z povinnosti evidovať tržbu v RP podľa zákona č. 289/2008 Z. z. účinného do 31.12.2017 postačovalo, keď podnikateľ bol držiteľom preukazu fyzickej osoby s ŤZP/ŤZPS.

Podľa zákona č. 289/2008 Z. z. účinného od 1.1.2018 výnimku z povinnosti evidovať tržbu v RP si podnikateľ - fyzická osoba s ŤZP môže uplatniť len v prípade, keď on a zároveň aj osoba prijímajúca tržbu v jeho mene sú držiteľmi preukazu fyzickej osoby s ŤZP/ŤZPS. Vzhľadom na spresnenie tejto výnimky bolo v § 18cd ods. 4 zákona č. 289/2008 Z. z. (Prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 1.1.2018) upravené, že podnikateľ - fyzická osoba s ŤZP je povinný uplatňovať ustanovenie § 3 ods. 2 písm. a) ôsmeho bodu alebo písm. b) prvého bodu zákona č. 289/2008 Z. z. v znení účinnom od 1.1.2018 najneskôr od 1.4.2018.

Podnikateľ, na ktorého sa vzťahovala výnimka podľa § 3 ods. 2 písm. a) ôsmeho bodu alebo písm. b) prvého bodu zákona č. 289/2008 Z. z. v znení účinnom do 31.12.2017, má tak vytvorený dostatočný časový priestor na to, aby si najneskôr k 1.4.2018 zabezpečil napr. zamestnanca alebo inú osobu s preukazom fyzickej osoby s ŤZP/ŤZPS, ktorý v jeho mene bude prijímať tržbu bez povinnosti používať RP, prípadne aby začal najneskôr od 1.4.2018 používať na evidenciu tržieb RP, ak nie je od 1.4.2018 on alebo osoba prijímajúca tržbu v jeho mene držiteľom preukazu fyzickej osoby s ŤZP/ŤZPS.

V súlade so znením § 18cd ods. 4 zákona č. 289/2008 Z. z. podnikateľ - fyzická osoba s ŤZP výnimku podľa ustanovenia § 3 ods. 2 písm. a) ôsmeho bodu alebo písm. b) prvého bodu zákona č. 289/2008 Z. z. môže začať uplatňovať aj pred dátumom 1.4.2018. Rozhodujúce je, aby pri uplatnení výnimky z povinnosti evidovať tržbu v RP najneskôr od 1.4.2018 podnikateľ už spĺňal podmienky podľa § 3 ods. 2 písm. a) ôsmeho bodu alebo písm. b) prvého bodu zákona č. 289/2008 Z. z.

Vypracoval: Finančné riaditeľstvo SR, Banská Bystrica
Odbor daňovej metodiky
Marec 2018